

Bulwar Zygmunta Augusta 11
82-300 Elbląg
Tel. (+48) 55 232 72 73
Fax (+48) 55 232 72 73
www.muzeum.elblag.pl

Podsumowanie działalności Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu w 2017 r.

I. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA

Do zakresu działania Muzeum należy: gromadzenie, przechowywanie, konserwowanie, udostępnianie i upowszechnianie zbiorów dotyczących w szczególności miasta Elbląg, Wysoczyzny Elbląskiej i Żuław Elbląskich.

Ze względu na realizację projektu „Z Muzeum w przyszłość. Modernizacja Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu – etap II”, dofinansowanego ze środków RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 oraz Gminy Miasto Elbląg, w 2017 r. działalność merytoryczna Muzeum została w istotnym stopniu ograniczona. Od końca 2016 r. do marca 2017 r. pracownicy Muzeum byli zaangażowani w inwentaryzację zbiorów przechowywanych w budynku Gimnazjum, demontaż wystaw, opróżnianie magazynów oraz transportowanie zabytków do innych lokalizacji. Ponadto w okresie styczeń – październik 2017 r. przygotowano i przeprowadzono procedury zamówień publicznych w celu wyłonienia wykonawców zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu „Z Muzeum w przyszłość”. Po podpisaniu umów pracownicy Muzeum rozpoczęli współpracę z wykonawcami, polegającą na kompletowaniu i udostępnianiu materiałów źródłowych do opracowania oprogramowania systemów multimedialnych i wykonania ekspozycji planowanych do realizacji w ramach projektu.

W 2017 r. Muzeum realizowało zadania statutowe poprzez następujące działania:

1. Gromadzenie zbiorów

Ogółem Muzeum posiada na stanie 117 210 obiektów wpisanych do inwentarza, w tym muzealia – zbiory własne (20 425 obiektów) i wydzielone zabytki archeologiczne (depozyt – 96 785 obiektów).

W Muzeum przechowywany jest także materiał masowy (depozyt) pozyskany z badań archeologicznych – łącznie 829 223 obiekty.

2. Katalogowanie i naukowe opracowywanie muzealiów

W 2017 r. zrealizowano następujące działania z zakresu katalogowania i opracowywania zbiorów:

- Tworzenie inwentarza elbląskich pieców kaflowych, znajdujących się obecnie w mieszkaniach i domach (aktualnie inwentarz obejmuje blisko 75 obiektów – działanie w toku);
- Uzupełnianie kart katalogowych zabytków (kolekcja ceramiki kawiarnianej);
- Praca nad opracowaniem fajansów niderlandzkich z badań archeologicznych na Starym Mieście;
- Praca nad katalogiem fliz holenderskich z kolekcji muzealnej;
- Opracowanie zabytków pozyskanych w trakcie poszukiwań prowadzonych przez członków Stowarzyszenia Historyczno-Poszukiwawczego DENAR;
- Tworzenie komputerowej bazy danych dawnych właścicieli parcel mieszczańskich na Starym Mieście w Elblągu – aktualnie baza liczy 3748 rekordów;
- Opracowanie dokumentacji fotograficznej i analiza rozwarstwienia chronologiczno - funkcjonalnego fundamentów i murów przyziemia budynku Gimnazjum;
- Tworzenie inwentarza pomocniczego elektronicznego porcelanek elbląskich darowanych muzeum przez anonimowych darczyńców na przełomie lat 80-tych i 90-tych XX wieku – aktualna lista obiektów liczy 135 pozycji;
- Uzupełnianie Księgi Wpływów;
- Wstępne rozpoznanie znaleziska z Gubławek, przekazanego przez WUOZ w Olsztynie, Delegatura w Elblągu.

Opracowywany miecz ze zbiorów MAH

3. Przechowywanie gromadzonych zabytków w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo oraz magazynowanie ich w sposób dostępny do celów naukowych

Muzeum przechowuje łącznie 117 210 obiektów zabytkowych wpisanych do Księgi Muzealnej w magazynach i na salach ekspozycyjnych. Do marca 2017 r. zabytki te były przechowywane w Budynku Wschodnim Podzamcza i Budynku Zachodnim Gimnazjum. Ze względu na realizację inwestycji „Roboty budowlane - remont i modernizacja budynku Gimnazjum i skrzydła południowego budynku Podzamcza Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu” w ramach projektu „Z Muzeum w przyszłość. Modernizacja Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu – etap II” na początku 2017 r. niezbędne było uporządkowanie magazynów i przygotowanie pomieszczeń budynku Gimnazjum do remontu, w tym przetransportowanie przechowywanych i prezentowanych w obiekcie zbiorów do budynku Podzamcza, gdzie będą tymczasowo przechowywane do września 2018 r.

Dodatkowo w magazynie masowych zbiorów archeologicznych przy ul. Lotniczej przechowywane są obiekty nie wpisane do stałego inwentarza muzealiów ze względu na ich stan zachowania w oddzielnych fragmentach (po ewentualnym opracowaniu ich liczba ulegnie zmianie) i niewielką wartością materialną.

Obiekty eksponowane w czterech salach ekspozycyjnych oraz składowane na stałe w magazynach zlokalizowanych w Budynku Wschodnim posiadają stosowne warunki przechowywania, odpowiadające najnowszym standardom i normom ustawowym.

Przestrzeń magazynowa w obiekcie przy ul. Lotniczej nie spełnia ustawowych norm w zakresie przechowywania obiektów zabytkowych, dotyczących zarówno warunków jak i systemów zabezpieczeń.

Dzięki realizacji projektu „Z Muzeum w przyszłość” dostępna przestrzeń magazynowa odpowiadająca aktualnym normom i standardom ulegnie znacznemu zwiększeniu.

Wszystkie zabytkowe obiekty będące na stanie MAH są w miarę potrzeb udostępniane do celów naukowych. Ponadto na bieżąco spełniane są prośby o zgodę na użyczenie zasobów fotografii archiwalnej Muzeum oraz na wykonywanie fotografii muzealiów opracowywanych przez osoby spoza instytucji.

Magazyn zbiorów - skrzydło wschodnie budynku Podzamcza

4. Zabezpieczanie i konserwacja muzealiów oraz, w miarę możliwości, zabezpieczanie zabytków archeologicznych nieruchomych oraz innych nieruchomych obiektów kultury materialnej

W Muzeum funkcjonuje pracownia konserwatorska, w której pomimo istniejących braków sprzętowych (urządzenia do konserwacji drewna i skór) dokonywane są wszelkie bieżące prace związane z zabezpieczeniem zabytków przeznaczonych do ekspozycji na wystawach lub obiektów wymagających pilnej konserwacji. Na stanowisku konserwatora muzealiów zatrudniona jest jedna osoba.

W 2017 roku zabiegom konserwatorskim poddano następujące przedmioty:

- konserwacja przedmiotów metalowych przekazanych przez stowarzyszenie DENAR – ok. 30 obiektów,
- doraźna konserwacja eksponatów prezentowanych na ekspozycji Truso – 15 obiektów,
- konserwacja zabytkowych obiektów z cmentarzyska w Weklicach – 10 obiektów,
- konserwacja kafla – 1 obiekt,
- konserwacja obiektów pozyskanych w trakcie nadzorów archeologicznych prowadzonych w toku realizacji inwestycji „Roboty budowlane - remont i modernizacja budynku Gimnazjum i skrzydła południowego budynku Podzamcza Muzeum Archeologiczno-Historycznego w

Elblągu” w ramach projektu „Z Muzeum w przyszłość. Modernizacja Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu – etap II” – 5 obiektów,

- konserwacja wiaderka do lodu z działu etnografii – 1 obiekt,
- konserwacja wczesnośredniowiecznych ozdób z brązu – 73 obiekty.

Łącznie w 2017 r. poddano konserwacji lub konserwacji doraźnej ok. **135 obiektów**.

Ponadto w okresie sprawozdawczym opracowano opinię konserwatorską - raport ze stanu zachowania obiektu Pomnik "Czołg T-34/85", który został przekazany do zbiorów Muzeum w czerwcu 2017 r.

5. Urządzanie wystaw stałych i czasowych

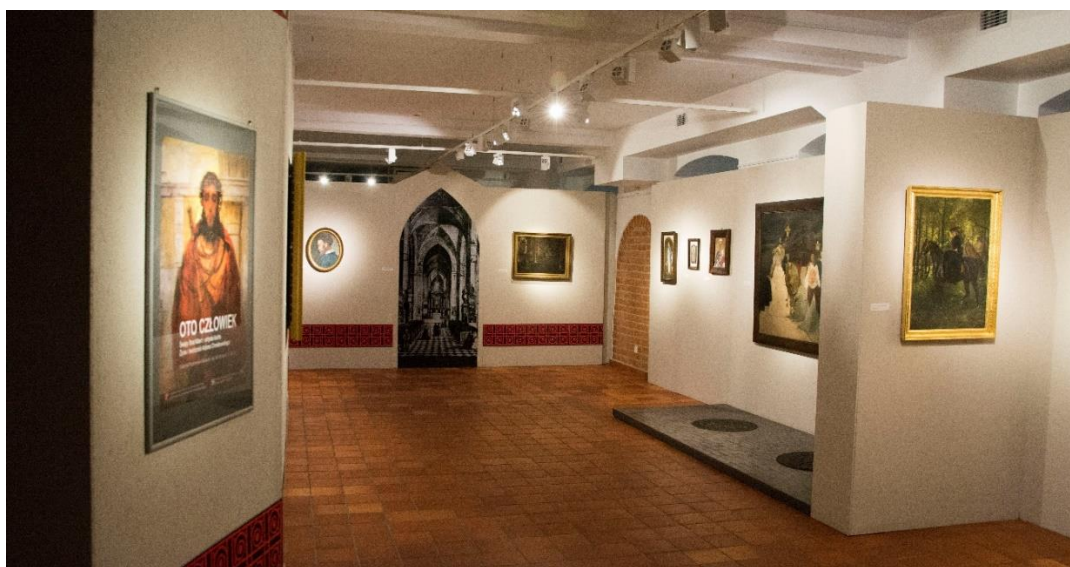
W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu prezentowane są obecnie 4 wystawy stałe.

W I połowie 2017 r., w związku z przygotowaniami do remontu budynku Gimnazjum i skrzydła południowego budynku Podzamcza, zdemonstrowane zostały prezentowane dotychczas w obiektach wystawy stałe i czasowe:

- „W elbląskiej kamienicy” – wystawa stała,
- „Rzemiosło elbląskie” – wystawa stała,
- „Mennica elbląska” – wystawa stała,
- „Ceramika kadyńska” – wystawa stała,
- „W żuławskim domu” – wystawa stała,
- „Co robimy w ukryciu” – wystawa czasowa,
- „Dalekowschodnie Skarby Starego Miasta” – wystawa czasowa.

W 2017 r. Muzeum zorganizowało trzy wystawy czasowe:

- „Mundury polskie w XX wieku” – ekspozycja prezentowana podczas Nocy Muzeów w Bramie Targowej,
- „OTO CZŁOWIEK. Święty Brat Albert – artysta ducha. Życie i twórczość Adama Chmielowskiego” – wystawa czasowa prezentowana w Muzeum w okresie 29.09 – 12.11.2017; na wystawie wyeksponowano 21 prac Adama Chmielowskiego użyczonych ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Warszawie, Zgromadzenia Braci Albertynów w Krakowie i Zgromadzenia Sióstr Albertynek w Krakowie,
- Wystawa pokonkursowa prac plastycznych na temat postaci Św. Brata Alberta, prezentowana w okresie 14.12.2017 r. – 31.01.2018 r.

Wystawa czasowa "OTO CZŁOWIEK..."

Wystawa stała „Elbląg Reconditus” została w 2017 r. uzupełniona o książkę ze zbiorem tekstów i grafik z ekspozycji.

Księga na wystawie "Elbląg Reconditus"

Ponadto w 2017 roku rozpoczęto prace nad koncepcją ekspozycji zaplanowanych do prezentacji w wyremontowanym budynku Gimnazjum i skrzydle południowym budynku Podzamcza w rezultacie realizacji projektu „Z Muzeum w przyszłość”. W tym zakresie wykonano m. in. następujące prace:

- Opracowanie wytycznych do scenariuszy wystaw,
- Opracowanie wytycznych do scenariuszy prezentacji multimedialnych,
- Selekcja obiektów do prezentacji na wystawach,
- Digitalizacja obiektów, które zostaną wykorzystane w prezentacjach multimedialnych (we współpracy z Regionalną Pracownią Digitalizacji).

Obiekty ze zbiorów Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu są prezentowane na krajowych i zagranicznych ekspozycjach muzealnych, a pracownicy Muzeum biorą czynny udział w przygotowaniu wystaw dla instytucji zarówno z kraju, jak i zagranicy, m. in. w zakresie opracowania kwerend, katalogowania i doboru eksponatów oraz konsultacji. W ramach tych działań w 2017 r. wykonano następujące prace:

- wypożyczenia obiektów na wystawy (Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska),
- demontaż wystawy "Truso Legenda Bałtyku" w Zgorzelcu,
- instalacja obiektów na wystawie "Truso Legenda Bałtyku" w Chojnowie,
- demontaż wystawy "Truso Legenda Bałtyku" w Chojnowie
- instalacja obiektów na wystawie "Truso Legenda Bałtyku" w Bolesławcu,
- kwerendy do wystaw: wystawa stała w Muzeum Historii Polski, wystawa „Zamieszkać z Chrystusem i Marią. Sztuka a dewocja indywidualna w Niderlandach 1450-1530”, wystawa ze zbiorów polskich w Muzeum Narodowym w Gdańsku,
- prace wstępne nad wystawą organizowaną wspólnie z Nadleśnictwem Elbląg.

Wystawy krajowe organizowane przy współudziale MAH:

- wystawa czasowa „Skandynawowie na Ziemiach Polskich” dla Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie,

- wystawa czasowa „Truso Legenda Bałtyku” w Zgorzelcu,
- wystawa czasowa „Truso Legenda Bałtyku” w Chojnowie,
- wystawa czasowa „Truso Legenda Bałtyku” w Bolesławcu.

6. Organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych

Archeolog przy pracy

W 2017 roku zrealizowano następujące przedsięwzięcia o charakterze badawczym:

- Prowadzenie nadzoru archeologicznego przy budowie obwodnicy Kościerzyny w ciągu trasy DK 20 (01.11. 2015 – 10.09.2017),
- Prowadzenie nadzoru archeologicznego nad inwestycją *„Roboty budowlane - remont i modernizacja budynku Gimnazjum i skrzydła południowego budynku Podzamcza Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu”* w ramach projektu *„Z Muzeum w przyszłość. Modernizacja Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu – etap II”* (31.03 – 30.12.2017),
- Nadzór merytoryczny nad pracami poszukiwawczymi prowadzonymi przez stowarzyszenia i osoby prywatne,
- Kwerenda historyczna: wyszukiwanie i wybór, obrabianie graficzne reklam sprzedawców zabawek z elbląskiej prasy – 160 (aktualna lista liczy 5600 pozycji),
- Kwerendy naukowe czasopism elbląskich epoki PRL,
- Kwerenda muzealna dotycząca zabytkowych pieców kaflowych, dokumentacja fotograficzna;
- Kwerenda naukowa dotycząca historii kolekcji ceramiki w Muzeum,
- Kwerenda dla Muzeum Zamkowego w Malborku dot. kul armatnich w zbiorach MAH,
- kwerenda na temat obiektów protestanckich ze zbiorów MAH dla Muzeum Zamek Górków w Szamotułach,
- kwerenda na temat tkanin artystycznych w zbiorach MAH dla Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
- kwerenda na temat Joanny Basilius,

- kwerenda dla dr Jacka Kriegseisen (UG) na temat znaków złotniczych na elbląskich wyrobach złotniczych,
- kwerenda na temat Willi W. Thiessena dla WUOZ w Olsztynie, Delegatura w Elblągu,
- kwerenda na temat Schredermuhle,
- kwerenda na temat Jerzego Korzeniowskiego dla Muzeum w Bydgoszczy,
- kwerenda dot. pieczęci z wizerunkiem kogi oraz portu średniowiecznego,
- kwerenda dot. portów gdańskich Zygmunta III Wazy,
- kwerenda dot. monet czeskich.

7. Prowadzenie działalności edukacyjnej

W 2017 r. odbyły się łącznie 203 zajęcia edukacyjne (lekcje muzealne, spotkania i in.), w których udział wzięło 4 556 osób, w tym zajęcia prowadzone na terenie Muzeum (125 lekcji; 2 586 uczestników) oraz zajęcia specjalne do wystawy o Św. Bracie Albercie, prowadzone na terenie Muzeum i poza nim (78 zajęć; 1 970 uczestników).

Dodatkowo przygotowano i zrealizowano:

- zajęcia dla studentów wydziału leśnego SGGW w Warszawie na temat konserwacji drewna,
- zajęcia dla dzieci ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Elblągu na temat Zakonu Krzyżackiego,
- wykład dla studentów UMK na temat kamieniarki elbląskiej,
- wykład szkoleniowy o zamku elbląskim w Warmińsko-Mazurskiej Bibliotece Pedagogicznej im. Karola Wojtyły w Elblągu.

Zajęcia muzealne na sali ekspozycyjnej

Ponadto, podczas „Nocy Muzeów 2017”, zrealizowano cykl otwartych wykładów o charakterze edukacyjnym:

- *Dumy o rycerskiej przeszłości w mieszczańskim domu,*
- *Ardianopol 378 - bitwa, która zmieniła Europę,*
- *Obraz Polski i Polaków w komiksach czasów II Wojny Światowej,*
- *Militaria z Truso.*

W 2017 r. opracowano nowe tematy i programy zajęć muzealnych, w tym:

- „W jak wikingowie”,
- „Uzbrojenie średniowieczne”,
- „Człowiek o odwadze lwa i sercu gołębia, czyli opowieść o bracie Albercie Chmielowskim”,

- „Barwne życie w szarym habicie, opowieść o bracie Albercie Chmielowskim”,
 - „Do przytułku nie przychodzi się w pantofelkach. Adam Chmielowski jako artysta, który postanowił zostać bezdomnym”,
 - „Do zakochania jeden wiek. Podróż elbląskimi śladami Kopernika” (gra miejska).
 - Lekcja dot. początków polskiego Elbląga oraz polskiego Pałęka w latach 1945-1947.
- Wprowadzono także zmiany merytoryczne w lekcji "Świat dzieci przedwojennego Elbląga".

8. Udostępnianie zbiorów dla celów edukacyjnych i naukowych

– Udostępnianie obiektów i zbiorów do celów edukacyjnych:

- udostępnianie instytucjom oświaty Muzealnych Skrzyń (zestawy pomocy naukowych i materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć historycznych) – w 2017 r. łącznie odnotowano 12 wypożyczeń Skrzyń. Przy wykorzystaniu tych materiałów odbyło się 39 zajęć, w których udział wzięło 989 odbiorców.

– Udostępnianie obiektów do celów naukowych:

- współpraca z dr H. Lachowiczem (SGGW) w zakresie opracowania drewna archeologicznego,
- kwerendy związane z wypożyczeniem eksponatów i udostępnieniem eksponatów do publikacji.

– Prezentacja wyników badań na sesjach i konferencjach naukowych:

- Przygotowywanie wystąpienia na konferencję muzealną w Bydgoszczy – Piotr Adamczyk,
- Opracowanie referatu na konferencję „Mennictwo pomorskie od XIII do XX wieku” - „Elementy uzbrojenia na monetach i medalach pomorskich” – Paweł Wliźło,
- Przygotowanie wystąpienia na Seminarium Forum Edukatorów Muzealnych, Wilanów 19.12.2017 r. pt. „Edukacja realnie – zagrożenia” – Piotr Adamczyk,
- Opracowanie i wygłoszenie referatu pt. „Przemiany wyposażenia wnętrz protestanckich kościołów elbląskich w okresie XVI-XVIII w.” na konferencji: „Słowo, Wolność, Odpowiedzialność, Praca. Reformacja w Elblągu. 24.10.2017 r. w Bibliotece Elbląskiej – Wiesława Rynkiewicz-Domino,

– Popularyzacja i publikacja wyników badań naukowych w periodykach i wydawnictwach pokonferencyjnych oraz w mediach, na specjalistycznych blogach popularnonaukowych i stronach internetowych:

- publikacja 67 artykułów do cyklu „Historia jednego przedmiotu” w Elbląskiej Gazecie Internetowej PortEl.pl,
- Poprawki edytorskie i merytoryczne do artykułu "Hunting for games" - wydawnictwo pokonferencyjne Muzeum Archeologicznego w Poznaniu (Piotr Adamczyk),

"Długa Elżbieta" (Historia jednego przedmiotu cz. 78)

... a moim zdaniem

Dodaj do zakładek

Wersja do druku

Podaj dalej

Udostępnij 15

Twiećnij

2017-06-17 10:01

Wspólnie z Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu prowadzimy cykl pn. "Historia jednego przedmiotu", w którym prezentujemy ciekawe eksponaty i ich historię. Przedmioty codziennego użytku odnalezione przez badaczy na ziemi (a czasem i w ziemi) elbląskiej przybliżą nam jej dawnych mieszkańców. Dziś "długa Elżbieta".

Terminem lange Lyzen, czyli po przetłumaczeniu na język polski – Długa Elżbieta jest określany sposób zdobienia fajansowych wyrobów holenderskich. Jest to przedstawienie smukłej, wysokiej kobiety odzianej w długą wąską szatę, w nakryciu głowy lub o bujnych włosach. Tak zdobione naczynia są charakterystyczne dla warsztatów działających w Delft już w XVII wieku. Ten sposób dekoracji, jak wiele innych, został przeniesiony na fajanse z dalekowschodnich naczyń porcelanowych, w tym przypadku powstających w Nankinie w XVII wieku (zresztą z dekoracją malowaną według wzorów europejskich). W późniejszym okresie ten sam sposób dekoracji był powtarzany na fajansach z Rouen.

Artykuł z cyklu "Historia jednego przedmiotu"

- Opracowywanie artykułu dotyczącego gier typu hnefatafl (Piotr Adamczyk),
- Prace nad materiałem dotyczącym pionków bursztynowych z Truso na potrzeby wydawnictwa dot. bursztynu z Truso (Piotr Adamczyk),
- Przygotowanie tekstu „Ocalić od zapomnienia. Dokumentacja elbląskich pieców kaflowych” do publikacji na stronie www.zdunskieopowieści.pl (Joanna Fonferek),
- opracowanie i publikacja 17 postów na blogu muzealnym „O Starym Mieście słów kilka”. Skarby z wykopalisk na Starym Mieście w Elblągu” (<http://staremiastoelblag-mah.blogspot.com/>),
- przygotowanie artykułu do publikacji – Elementy uzbrojenia na monetach i medalach pomorskich do Gdańskich Zeszytów Numizmatycznych, nr 149, styczeń-marzec 2018 – Paweł Wliżło,
- opracowanie artykułu „Mauzoleum rodziny Schichau” – Wiesława Rynkiewicz-Domino,
- kwerenda i pisanie tekstu „Produkcja ceramiki w Chełmie pod Gdańskiem od końca XVII do początku XX wieku” (wspólnie z B. Pospieszoną) do wydawnictwa „Historie dawnych dzielnic. Tom I – Chełm”, przygotowanego przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.

9. Zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji

– Warunki zwiedzania

Do 20 stycznia 2017 roku w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu prezentowanych było łącznie 12 wystaw stałych oraz 2 wystawy czasowe. Ze względu na rozpoczęcie realizacji projektu „Z Muzeum w przyszłość”, dofinansowanego ze środków RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Gminy Miasto Elbląg, obecnie w Muzeum prezentowane są 4 wystawy stałe, zlokalizowane w budynku Podzamcza. Budynek Gimnazjum jest zamknięty na czas remontu (przewidywany termin zakończenia prac to 15.08.2018 r.).

Wszystkie ekspozycje muzealne spełniają swoją rolę w zakresie edukacji historyczno-kulturowej, przybliżając odbiorcom bogate dziedzictwo regionu. Dodatkowo zwiedzający mają możliwość obejrzenia 20-minutowego filmu holograficznego „Historie ponad granicami”, przedstawiającego dwa tysiące lat wspólnej historii regionu południowo – wschodniego побереża Bałtyku od Elbląga do Kaliningradu. Jest to uniwersalny przekaz w zaawansowanej technologii, nie stosowanej na taką skalę w muzealnictwie europejskim, cieszący się dużym zainteresowaniem mieszkańców regionu oraz turystów ze wszystkich stron świata.

Widok ekspozycji stałej "Elbląg Reconditus"

Na ekspozycji „Świadectwa” dostępny jest ok. 40-minutowy film zawierający nagrania z wywiadów z byłymi mieszkańcami Elbląga i Kaliningradu pochodzenia niemieckiego, którzy pod koniec II Wojny Światowej opuścili te strony, oraz dodatkowe materiały tematyczne z wywiadów (łącznie ok 3 godziny nagrań).

Materiały audiowizualne znajdują się także na wystawach „Truso – legenda Bałtyku” (cyfrowa wizualizacja osady) oraz „Skarby Gotów” (film z odkrycia grobu Księżniczki Gockiej).

Do dyspozycji zwiedzających są przewodnicy posługujący się językiem polskim i angielskim. W przygotowaniu jest przewodnik multimedialny (zostały zakupione tablety wraz z oprogramowaniem do zwiedzania oraz wprowadzone dane dotyczące zwiedzania obiektu Podzamcze; przewodnik wymaga uzupełnienia o wystawy znajdujące się w budynku Gimnazjum).

Ekspozycje, które były prezentowane w Budynku Zachodnim Gimnazjum, w sposób znaczący odbiegały od stylistyki i poziomu wystaw znajdujących się w zmodernizowanym obiekcie Podzamcza, zawierających rozbudowaną warstwę edukacyjno-historyczną oraz przykuwających uwagę odbiorcy za sprawą zastosowanych interaktywnych rozwiązań i środków wyrazu artystycznego tworzących niezwykle klimat zwiedzania. Wystawy te, dzięki realizacji projektu „Z Muzeum w przyszłość”, zostaną zmodernizowane i dostosowane do potrzeb i oczekiwań współczesnego odbiorcy. W okresie sprawozdawczym rozpoczęto prace związane z opracowaniem koncepcji nowych wystaw stałych, które powstaną w wyremontowanym obiekcie Gimnazjum oraz skrzydle południowym budynku Podzamcza po zakończeniu robót budowlanych w obu obiektach.

W 2017 r. Muzeum odwiedziło 17 885 osób.

– **Udostępnienie zbiorów i zgromadzonych informacji**

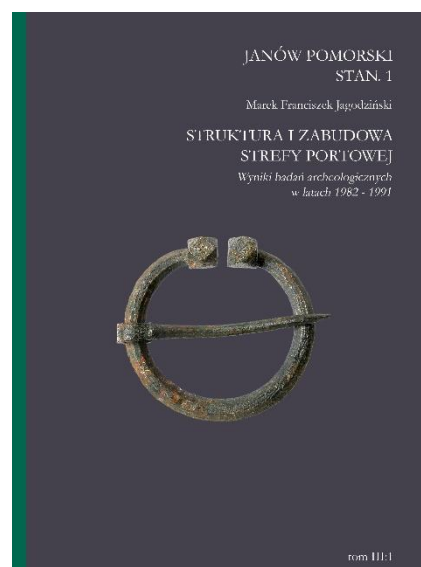
Poza działalnością ekspozycyjną pracownicy Muzeum na bieżąco realizują zadania związane z udostępnianiem zbiorów i informacji poprzez:

- odpowiedzi na kwerendy muzealne,
- udzielanie wypowiedzi dla mediów w zakresie historii Elbląga,
- konsultacje osobiste, telefoniczne, mailowe dla instytucji i osób prywatnych zainteresowanych historią i sztuką Elbląga,
- opiniowanie i odpowiedzi na oferty sprzedaży obiektów,
- współpracę z rekonstruktorami historycznymi,
- oprowadzanie zorganizowanych grup dzieci i dorosłych oraz indywidualnych zwiedzających,
- udostępnianie wystaw muzealnych poza godzinami pracy muzeum.

10. Prowadzenie działalności wydawniczej.

W 2017 r. Muzeum wydało następujące publikacje:

- *Studia nad Truso* tom, III:1 – Janów Pomorski stan.1. *Struktura i zabudowa strefy portowej. Wyniki badań archeologicznych w latach 1982-1991* – Marek F. Jagodziński – 500 egz. (wydanie publikacji zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Gminy Miasto Elbląg);
- *Studia nad Truso*, tom III:2 – *Między Jutlandią a Sambią. Truso w kontekście badań południowo-zachodniej strefy basenu Morza Bałtyckiego w okresie wikingim* – red. Marek F. Jagodziński – 500 egz.

Okladka publikacji "Studia nad Truso" t. III:1

(wydanie publikacji zostało dofinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Gminy Miasto Elbląg);

- „*OTO CZŁOWIEK. Święty Brat Albert – artysta ducha. Życie i twórczość Adama Chmielowskiego*” – red. M. Kozłowski, W. Rudzka, W. Rynkiewicz-Domino – 500 egz. (wydanie publikacji zostało dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Gminy Miasto Elbląg).

W toku są również prace nad publikacją albumową „Elbląg i elblążanie w fotografii własnej, lata sześćdziesiąte” oraz nad katalogiem fliz holenderskich z kolekcji muzealnej.

II. KREOWANIE WIZERUNKU I PROMOCJA MUZEUM

Poza działalnością statutową Muzeum zrealizowało w 2017 r. szereg działań ukierunkowanych na kreowanie pozytywnego wizerunku instytucji oraz promocję oferty muzealnej, w tym:

1. **Wdrażanie systemu identyfikacji wizualnej MAH**, opracowanego w ramach projektu „Muzea ponad granicami” i wyróżnionego w 2015 r. I nagrodą w Ogólnopolskim Przeglądzie „Muzeum Widzialne”.

W bieżącym roku wyprodukowano ponad 4 300 egzemplarzy różnych materiałów informacyjnych, promocyjnych i in. zawierających elementy nowego systemu identyfikacji wizualnej.

2. **Współpraca z mediami (media relations)** – dystrybucja komunikatów medialnych dot. działalności MAH, publikacja artykułów w ramach cyklu „Historia jednego przedmiotu” na portalu portEL.pl, emisja programów w ramach cyklu „Krótka historia zabytku” w Truso TV, organizacja konferencji prasowych w powiązaniu z organizowanymi wydarzeniami (imprezy, otwarcia wystaw, publikacje), kierowanie zaproszeń na imprezy i wydarzenia do przedstawicieli mediów, stałe konsultacje i udzielanie informacji dotyczących lokalnej i regionalnej historii, w tym wypowiedzi dla mediów w ww. zakresie i in.

W rezultacie tych działań w 2017 r. w różnych mediach ukazało się ok. 165 informacji dotyczących elbląskiego muzeum.

Nagranie odcinka „Krótkiej historii zabytku”

3. **Ujednolicenie wizerunku instytucji** – wdrażanie zasad zmierzających do zachowania spójnego wizerunku MAH w kontaktach zewnętrznych (instytucjonalnych i bezpośrednich z klientem), w stosowanie jednolitego wzoru korespondencji oraz jednolitego nazewnictwa obiektów MAH.

4. **Wprowadzenie udogodnień dla odbiorców oferty MAH**

- rozbudowa oferty sklepu muzealnego – wprowadzenie nowego asortymentu (oferta elbląskich pamiątek muzealnych) - dostosowanie produktów do potrzeb współczesnego konsumenta, wprowadzenie do sprzedaży nowych gadżetów, uzupełnienie oferty sklepu na stronie www MAH, dystrybucja informacji dot. oferty sprzedaży MAH wśród instytucji muzealnych z terenu kraju i zagranicy (Skandynawia, Niemcy, Obwód Kaliningradzki), rozwój sprzedaży internetowej.

5. **Działania informacyjne**

- druk i dystrybucja muzealnych ulotek informacyjnych,
- bieżąca aktualizacja danych kontaktowych i fotografii Muzeum na zewnętrznych portalach turystycznych i innych,
- opracowanie i dystrybucja informacji dot. oferty MAH wśród biur podróży polskich i zagranicznych (foldery opracowane w języku polskim, angielskim, rosyjskim i niemieckim) – działanie w toku,
- emisja informacji promujących nowe ekspozycje (prasa, Internet, telewizja, plakaty),
- ekspozycja roll-upów promujących MAH podczas imprez i wydarzeń,
- emisja spotu promującego Muzeum,
- udostępnienie profilu Muzeum w aplikacji Guides4Art – dostępny na smartfony mobilny międzynarodowy przewodnik po kulturze i sztuce.

6. **PR internetowy**

- regularna aktualizacja witryny internetowej MAH (strona dostępna w 4 językach – polskim, angielskim, rosyjskim i niemieckim),
- systematyczna publikacja wpisów na muzealnym profilu facebookowym,
- publikacje na muzealnym blogu „*O Starym Mieście słów kilka. Skarby z wykopalisk na Starym Mieście w Elblągu*” (<http://staremiastoelblag-mah.blogspot.com/>),
- prowadzenie fanpage i strony internetowej programu Świadectwa i Polskiego Towarzystwa Historycznego O/Elbląg.

7. **Organizacja imprez i wydarzeń**

Grafika Nocy Muzeów 2017

W 2017 r. Muzeum zorganizowało następujące wydarzenia dla mieszkańców miasta i okolic:

- **Noc Muzeów** - cykliczna impreza polegająca na udostępnianiu muzeów, galerii i innych instytucji kultury w wybranym dniu w godzinach nocnych. Tegoroczne nocne zwiedzane, które odbyło się pod hasłem „Za mundurem panny sznurem”, przygotowano wspólnie z elbląskim Teatrem im. Aleksandra Sewruka, PTTK Oddział Ziemi Elbląskiej, Żandarmerią Wojskową – Oddział w Elblągu, XVI Batalionem Dowodzenia Ziemi Elbląskiej, Orkiestrą Wojskową w Elblągu, Stowarzyszeniem Historyczno-Poszukiwawczym "Denar" oraz Międzyszkolnym Kołem Historycznym. W ten wyjątkowy wieczór ożyły muzealne ekspozycje, a na zwiedzających czekały liczne niespodzianki, konkursy, zabawy, warsztaty oraz koncerty;
- **Wernisaż wystawy „OTO CZŁOWIEK. Święty Brat Albert – artysta ducha. Życie i twórczość Adama Chmielowskiego”** – wydarzenie odbyło się 29.09.2017 r. i wzięło w nim udział ok. 70 osób, w tym przedstawiciele Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, przedstawiciele Miasta oraz duchowni;
- **Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży** na temat postaci Św. Brata Alberta. Na konkurs wpłynęło 90 prac plastycznych – 18 z Elbląga i 72 spoza miasta. Konkurs został ogłoszony w trzech kategoriach wiekowych, wyróżniono 19 prac. Do końca stycznia 2018 r. prace można podziwiać na wystawie pokonkursowej prezentowanej w Muzeum;

Ceremonia wręczenia nagród w konkursie dot. postaci Św. Brata Alberta

- **Promocja publikacji *Studia nad Truso tom, III:1, III:2*** – wydarzenie odbyło się 19 grudnia 2017 r. i wzięło w nim udział 35 osób.
- **Kawiarenki Clio:**
 - 07.01.2017 r. prof. W. Kułakow (Moskwa, Kaliningrad): „Pruskie trójzęby”,
 - 14.02.2017 r. dr Dariusz Niemiec: „Nie od razu Kraków zbudowano”,
 - 20.04.2017 r. dr Bartosz Januszewski (IPN Gdańsk): „Zbrodnia i kłamstwo. Dzieje sprawy katyńskiej w latach 1940-1990,
 - 22.06.2017 r. dr Manfred Richter: „Jan Amos Komeński w Elblągu”.

Muzeum uczestniczyło również w następujących imprezach i wydarzeniach organizowanych przez inne instytucje/placówki:

- Prowadzenie przystanku historycznego dla potrzeb gry miejskiej dla młodzieży szkolnej organizowanej przez CSE Światowid w Elblągu – 01.06.2017.
- Wygłoszenie prelekcji historycznych na Elbląskim Świącie Chleba oraz Świątecznych Spotkaniach Elblązan,

8. Dokumentowanie działalności MAH

Na bieżąco realizowane są zadania związane z prowadzeniem bazy dokumentacyjnej i gromadzeniem materiałów związanych z działalnością Muzeum oraz wykonywaniem dokumentacji fotograficznej imprez i wydarzeń organizowanych przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu. W ramach działania w 2017 r. wykonano ok. 1 300 zdjęć pozostawionych po selekcji i gotowych do wykorzystania – są to fotografie dokumentujące działalność MAH, realizację inwestycji obejmującej remont budynku Gimnazjum i skrzydła południowego budynku Podzamcza, otwarcia wystaw, imprezy i inne wydarzenia z udziałem MAH oraz zdjęcia zabytków.

Dodatkowo w 2017 roku w budynku Gimnazjum umieszczona została kapsuła czasu z przedmiotami związanymi z Muzeum. W odnowionej miedzianej kuli znajdującej się na wieżyczce, znalazła się biżuteria inspirowana logotypem Muzeum oraz zabytkami kultury gockiej i artefaktami odkrytymi podczas badań archeologicznych osady Truso, a także przykładowe monety znajdujące się aktualnie w obiegu, medal okolicznościowy wybitny z okazji 770-lecia Elbląga, z wizerunkiem budynku Gimnazjum, strona tytułowa gazety „Dziennik Elbląski” z dn. 19.10.2017 r. oraz informacja dotycząca remontu budynku Gimnazjum.

Zawartość muzealnej kapsuły czasu

9. Wizualizacja, reklama outdoorowa:

- stała ekspozycja billboardów promujących muzeum, zlokalizowanych przy trasie E-7 (2 billboardy, po jednym na każdy kierunek ruchu),
- udostępnienie pomieszczenia prezentującego ofertę MAH w Bramie Targowej w sezonie letnim,
- dystrybucja materiałów promocyjnych (ulotki, plakaty, przewodniki) do miejsc atrakcyjnych dla turystów (pracownicy MAH poza godzinami pracy),
- udostępnienie prezentacji promującej Muzeum i promocja biżuterii dostępnej w muzealnym sklepiku w Hotelu Elbląg,
- udostępnienie ekspozycji promującej Muzeum w Hotelu Pod Lwem,
- udostępnienie ekspozycji promującej Muzeum w Ratuszu Staromiejskim.

10. Współpraca międzyinstytucjonalna:

- PTTK Oddział w Elblągu – stała współorganizacja imprez muzealnych (Noc Muzeów 2017), współpraca w zakresie organizacji gier miejskich, konsultacje historyczne,
- Elbląski Klaster Turystyczny – stała współpraca w zakresie promocji miasta i regionu,
- CSE Światowid – współpraca w zakresie organizacji gier miejskich oraz realizacji projektów promujących miasto i region,
- Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu – stała współorganizacja imprez muzealnych (Noc Muzeów 2017),
- Polskie Towarzystwo Historyczne – stała współpraca ze stowarzyszeniem, ukierunkowana na popularyzację oferty wystawienniczej i edukacyjnej Muzeum. W ramach współpracy w 2017 r. Muzeum zapewniało nieodpłatnie usługi oprowadzania członków Towarzystwa (także po godzinach pracy) i uczestniczyło w projektach realizowanych przez Towarzystwo,

- Szlak Kopernikowski - w 2017 r. pracownicy Muzeum współpracowali z przedstawicielami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie rozbudowy potencjału turystycznego Szlaku Kopernikowskiego, w tym opracowano nową wersję gry miejskiej dotyczącej M. Kopernika w Elblągu „Do zakochania jeden wiek”,

Materiały informacyjne Szlaku Kopernikowskiego

- Polskie Towarzystwo Numizmatyczne Oddział Gdańsk – stała współpraca ze stowarzyszeniem, obejmująca udział w spotkaniach i odczytach oraz promocję ekspozycji muzealnych,
- Stowarzyszenie Muzealników Polskich – udział w pracach zarządu,
- Stowarzyszenie Historyczno-Poszukiwawcze DENAR – stała współpraca od momentu powstania, obejmująca nadzór i konsultacje merytoryczne, udział w pracach poszukiwawczych, pomoc w zakresie przechowywania, konserwacji i ekspozycji zbiorów, wsparcie rzeczowe – wypożyczenie gablot z budynku Gimnazjum,
- Studio TT – współpraca w zakresie tworzenia kolekcji biżuterii inspirowanej eksponatami ze zbiorów MAH,
- Spółka TheConstruct – współpraca w zakresie tworzenia bezpłatnej aplikacji wirtualnej na smartfony – spaceru po przedwojennej elbląskiej Starówce, aplikacji do spaceru po makiecie, spaceru po osadzie Truso,
- Hotel Elbląg – stała współpraca, oferta specjalna dla gości hotelowych, prezentacja muzeum w holu hotelowym, sprzedaż biżuterii wzorowanej na zabytkach muzealnych,
- Hotel Pod Lwem – stała ekspozycja zabytków pozyskanych w ramach badań miejsca lokalizacji hotelu,
- Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej – stała współpraca,
- Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli – stała współpraca, wykłady dla nauczycieli historii, współpraca w konkursach historycznych,
- Ogólnopolskie Forum Edukatorów Muzealnych - pracownik Muzeum jest jednym z administratorów profilu Facebook,
- Udział w projekcie „Szlaki miejskie” Urzędu Miejskiego w Elblągu,
- Udział w I Kongresie Kultury Województwa Lubelskiego podczas panelu „Kulturalna współpraca transgraniczna”,
- Udział w spotkaniu muzealników z krajów nadbałtyckich w Mariehamn,
- Udział w dorocznym, roboczym zebraniu członków „Network of Museums in Baltic w Tallinie”.

11. Nagrody i wyróżnienia uzyskane w 2017 r.:

- Specjalne wyróżnienie Wawrzyn 2016 za szczególne walory edytorskie i poznawcze katalogu „Porcelana dalekowschodnia z badań archeologicznych na Starym Mieście w Elblągu”, autorstwa dr Barbary Pośpiesznej z Muzeum Zamkowego w Malborku i dr

Mirosława Marcinkowskiego z Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu.

Wręczenie wyróżnienia "Wawrzyn 2016"

III. MONITORING EFEKTÓW DZIAŁAŃ

Muzeum na bieżąco prowadzi ewaluację, w celu oceny efektywności podejmowanych działań oraz adekwatności oferty do oczekiwań odbiorców. Monitoring odbywa się będzie za pośrednictwem następujących działań:

1. **Badania ankietowe** – od 2012 r. corocznie przeprowadzane są ankiety wśród odbiorców oferty edukacyjnej (po 200 osób w każdej turze). Wyniki ankiet są następnie opracowywane i zestawiane z wynikami z lat poprzednich, wykazując systematyczny wzrost atrakcyjności realizowanych działań oraz pozyskiwanej przez odbiorców oferty wiedzy dotyczącej historii i kultury regionu.
2. **Analiza recenzji użytkowników Internetu** - portalu turystycznego TripAdvisor, platformy google, mediów społecznościowych (facebook) i in. Na bieżąco odbywa się monitoring publikowanych w Internecie opinii na temat funkcjonowania Muzeum.
3. **Monitoring statystyk odwiedzin** Muzeum, strony internetowej, profili społecznościowych MAH. Statystyki stron internetowych:
 - www.muzeum.elblag.pl – sesje: 16 963 odsłony: 55 957 strona na sesję: 3,30 (wg języków PL 85,94% EN 6,22% RU 3,46% DE 1,32%)
 - Google + - całkowita liczba wyświetleń wizytówki: 22010; wyświetlenia wizytówki w wyniku wyszukiwania: 20 118; reakcje: pokaż www: 1109; zadzwoń: 74; pokaż trasę: 1415; opinie 4,6/5 (+23 od 1.01)
 - Facebook – ilość fanów 1406 (+239 od 1.01.2017), ilość postów 172, średni zasięg postów: 731, całkowity zasięg: 125 750, recenzje: 40 opinii (+24 od 1.01) 4,8/5.
4. **Badanie wpisów i opinii pozostawianych przez zwiedzających w Księdze Gości** - w 2017 r. pozostawiono 319 wpisów, w tym 318 pozytywnych oraz 1 wpis z sugestią dot. oznakowania drogi do Muzeum.

W przeważającej większości uzyskiwane za pośrednictwem wymienionych działań informacje zwrotne są pozytywne. W przypadku opinii negatywnych stosowne rozwiązania są wprowadzane na bieżąco.

